

**AKMENĖS RAJONO AKMENĖS GIMNAZIJOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO SKYRIUS
„GINTARĖLIS“**

1	9	0	4	4	7	7	7	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---

**PAGALBINIO DARBININKO
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 11**

I. Bendroji dalis

1. Akmenės rajono Akmenės gimnazijos ikimokyklinio ugdymo skyriaus „Gintarėlis“ pagalbiniu darbininku (toliau –pagalbinis darbininkas) gali dirbti asmuo, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses bendrą darbų saugos ir sveikatos ir darbo vietoje instruktavimus.

2. Pagalbinis darbininkas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti ikimokyklinio ugdymo skyriaus darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, darbo priemones naudoti pagal darbo priemonių dokumentuose nurodytus saugaus naudojimo reikalavimus.

3. Sveikatos tikrinimas atliekamas Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka ir periodiškumu, o žinių patikrinimas (periodinis instruktavimas) atliekamas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių.

4. Papildomas instruktavimas atliekamas patvirtinus naują saugos ir sveikatos instrukciją arba padarius pakeitimus esančioje, įsitikinus, kad jo žinios nepakankamos, pasikeitus darbo sąlygoms, turinčioms įtakos saugai ir sveikatai, įvykus nelaimingam atsitikimui, susirgus profesine liga ir kitais atvejais, kai to reikalauja įvykį tirianti komisija.

5. Pagalbinis darbininkas privalo laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.

6. Pagalbinis darbininkas privalo nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis.

7. Atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniam asmenims.

8. Pagalbinis darbininkas privalo informuoti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją, apie situaciją darbo vietose, darbo patalpose, kuri, jo įsitikinimu, gali keiti pavojų darbuotojų, ugdytinių ar lankytojų saugai ir sveikatai.

9. Pagalbinis darbininkas, nukentėjęs dėl nelaimingo atsitikimo darbe, ūmios profesinės ligos, matęs įvykį arba jo pasekmes, privalo nedelsdamas apie tai pranešti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją, jeigu jis pajėgia tai padaryti.

10. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą, o prireikus iškviešti greitąją medicinos pagalbą tel.: 112.

11. Pagalbinis darbininkas, pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. Pagalbinis darbininkas privalo

12. Žinoti ir tiksliai vykdyti darbo tvarkos taisykles, saugiam darbui keliamus reikalavimus.

13. Mokėti suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ir kitiems nukentėjusiems nelaimingo atsitikimo metu.

14. Pastebėjęs gaisrą valytojas nedelsdamas turi pranešti ugniagesiams pagalbos telefonu 112, iškviešti į gaisravietę ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją, gesinti gaisro židinį turimomis gaisro gesinimo priemonėmis.

15. Žinoti kaip jam elgtis kilus gaisrui, kur laikomos pirminės gaisro gesinimo priemonės, mokėti praktiškai jas panaudoti gaisro gesinimui.

16. Laikytis nustatyto darbo ir poilsio režimo.
17. Informuoti ūkvedį, ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją ar jo įgaliotą asmenį apie situaciją darbo vietose ar kitose vietose, kuri, jo įsitikinimu, gali kelti pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
18. Vykdyti ūkvedžio, ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjo ar jo įgalioto asmens teisėtus nurodymus.

III. Pagalbinio darbininko teisės

19. Reikalauti, kad ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjas ar jo įgaliotas asmuo užtikrintų saugų darbą.
20. Nustatyta tvarka atsisakyti dirbti, jeigu yra pavojus sveikatai ar gyvybei, taip pat dirbti tuos darbus, kurie nesulygti darbo sutartimi ir kuriuos saugiai atlikti neišmokytas.
21. Nustatyta tvarka reikalauti, kad būtų atlyginta žala, padaryta sveikatai dėl nesaugių darbo sąlygų.
22. Nedirbti su netvarkingomis darbo priemonėmis - apie tai informuoti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją ar jo įgaliotą asmenį.

IV. Pavojingi veiksniai

23. Elektros srovės poveikis dėl netvarkingos instaliacijos, kištukinių lizdų.
24. Aštrūs įrankiai - nesinaudojant apsaugos priemonėmis, neatsargiai elgiantis, galimi plaštakų sužeidimai.
25. Netvarkingi darbo įrankiai, nesutvarkyta darbo vieta (blogai įtvirtinti įrankiai, sulūžę laikikliai, slidžios grindys ir kt.).
26. Darbas su dažais, lakais, klijais, antiseptikais ir kitomis kenksmingomis ar pavojingomis medžiagomis.
27. Basisukančios ir judančios mechanizmų, įrankių dalys.
28. Krovinio kėlimas nesilaikant leidžiamų kėlimo normų - galimi kūno raumenų patempimai. Vienkartinio keliamo ir pernešamo krovinio masė neturi viršyti vyrams 30 kg, moterims - ne daugiau kaip 10 kg.
29. Kintantis daiktai - neatsargiai keliant darbo inventorių, atsargines dalis, medžiagas.

V. Kenksmingi veiksniai

30. Nepalankios meteorologinės sąlygos (vėjas, lietus, ir kt.), netinkamas mikroklimatas (temperatūra, ventiliacija ir t.t.) darbo vietoje.
31. Lako, dažų, skiediklių ir kitų medžiagų garai ir aerozoliai.
32. Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą.
33. Triukšmas, vibracija veikia periferinę nervų sistemą.
34. Nepakankamas darbo vietos apšvietimas.

VI. Veiksmai prieš darbo pradžią

35. Apsivilkti darbo drabužiais, užsisėgti visas sagas, apsiauti darbo avalynę, paimti į darbo vietą tvarkingas asmenines apsaugines priemones.
36. Susipažinti su darbo vieta, apžiūrėti, ar ji tvarkinga, išsiaiškinti, kaip saugiai atlikti pavestą darbą.
37. Iš darbo vietos pašalinti visus nereikalingus daiktus, patogiai susidėti darbo įrankius.
38. Patikrinti, ar gerai apšviesta darbo vieta, ar nėra kabančių atvirų elektros laidų.
39. Vietiniam darbo vietos apšvietimui patalpose galima naudoti kilojamuosius šviestuvus ne didesnės kaip 50 V įtampos.
40. Patikrinti, ar tvarkingi darbo įrankiai, įrengimai.
41. Patikrinti dažymo įrangos tvarkingumą, ar darbo vietoje pakankamas kiekis dažų, lakų, skiediklių.
42. Įrankiai turi atitikti šiuos reikalavimus:
 - 42.1. Įrankių rankenos turi būti padarytos iš tvirtos medienos be šakų ir įskilimų;

42.2. kotai turi būti ovalios formos, be šerpetų, užkalti pleištais;
42.3. dildžių, atsuktuvų, kaltų rankenos turi būti su metaliniais žiedais, ne trumpesnės kaip 150 mm;

- 42.4. plaktukai, kūjai turi būti be įtrūkimų, šerpetų, užplakimų;
42.5. plaktuko rankenėlė turi būti ne trumpesnė kaip 400 mm, o kūjo - 700 mm;
42.6. naudotis tik išbandytais kopėčiomis - dirbti su netvarkingomis kopėčiomis draudžiama.
43. Darbą pradėti pašalinus visus pastebėtus trūkumus.

VII. Veiksmai darbo metu

44. Darbo atlikimo vietą reikia nuolat valyti nuo šiukšlių, nereikalingus daiktus padėti į jiems skirtą vietą, kad nebūtų užkrauti perėjimai.

45. Neleisti dirbti pašaliniams asmenims arba imtis darbų, kurių atlikimui yra neinstrukuotas.

46. Ikimokyklinio ugdymo skyriaus teritorijoje draudžiama rūkyti, dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, toksinių medžiagų.

47. Apdorojant detalę, būtina ją gerai įtvirtinti spaustuvuose.

48. Kertant metalą, būtina apsaugoti save ir aplinkinius darbuotojus nuo lekiančios nukirstos dalies.

49. Dirbti su kirstukais galima tik užsidėjus apsauginius akinius su nedūžtančiais stiklais.

50. Draudžiama dirbti su nežinomais, techniškai netvarkingais įrankiais.

51. Įrankių (raktų, replių, žnyplių) negalima pailginti ant rankenų užmaunant vamzdžius ir pan.

52. Apdorojamos detalės, ruošiniai, įrankiai turi būti padėti taip, kad nenukristų.

53. Montavimo, statybos, dažymo, ir kitus remonto darbus prie elektros srovės tinklų galima vykdyti tik tada, kai išjunginama elektros įtampa arba kai laidai yra patikimai izoliuoti nuo išorės.

54. Pagalbinis darbininkas privalo išmanyti dažymo būdus, medžiagų, su kuriomis dirba, savybes, žinoti jų sudėtinę dalį, kenksmingumą, laikytis įrangos, mechanizmų eksploatavimo taisyklių.

55. Įvairias dažymo medžiagas ruošti specialiose patalpose pagal gamyklos instrukcijų reikalavimus. Medžiagos turi turėti sertifikatus arba pasus su kenksmingų medžiagų charakteristikomis. Nenaudoti lakų, dažų, klijų, skiediklių nežinant jų paskirties, naudojimo instrukcijos.

56. Dažų darbo vietoje neturi būti daugiau nei reikia vienai pamainai, juos gabenti į darbo vietą uždaroje taroje.

57. Dažų, lakų ir skiediklių tarą galima atidaryti tik su kibirkščių nekeliančiu įrankiu.

58. Dažyti patalpose galima tik įjungus priverstinę ventiliaciją arba atidarius langus.

59. Tuščių dažų, lakų, skiediklių tarą tuoj pat išnešti iš darbo vietos ir sudėti į tam skirtą vietą.

60. Atsitiktinai išlietus ant grindų dažus reikia nedelsiant užberti sausu smėliu arba pjuvenomis ir pašalinti iš darbo vietos.

61. Dirbant aukštyje, būtina naudotis apsauginiais diržais, įrankius laikyti specialiame krepšelyje.

62. Pristatomos kopėčios turi būti su įtaisais, neleidžiančiais joms pasislinkti ar virsti darbo metu.

63. Kopėčios turi būti išbandytos, turėti inventorinį numerį.

64. Pristatomų kopėčių matmenys turi būti tokie, kad darbuotojas galėtų dirbti stovėdamas ant pakopos, esančios ne mažesniu kaip 1 m atstumu iki kopėčių viršaus.

65. Leidžiama naudoti ne ilgesnes kaip 5 m pristatomas kopėčias.

66. Ilgas kopėčias, kurios po lipančio ar stovinčio ir dirbančio kojomis linksta ir siūbuoja, reikia per vidurį sutvirtinti kitomis trumpesnėmis kopėčiomis arba lenta.

67. Medinėse kopėčiose briaunose ir pakopose leidžiami tik išilginiai ne ilgesni kaip 100 mm ir ne gilesni kaip 5 mm įskilimai. Esant skersiniams įlūžimams, kopėčiomis naudotis draudžiama.

68. Jeigu negalima patikimai pritvirtinti pristatomų kopėčių viršaus, taip pat dirbant toje vietoje, kur dažnai vaikšto žmonės, reikia, kad kopėčias prilaikytų kitas darbuotojas.

69. Kopėčias, statomas priešais duris, turi prilaikyti kitas darbuotojas, arba duris reikia užrakinti.

70. Daiktus, reikalingus ant kopėčių dirbančiam žmogui kelti į viršų, pririštus prie virvės vidurio, o kad keliama daiktai nesiūbuotų, antrąjį virvės galą turi laikyti apačioje stovintis darbuotojas.

VIII. Elektroaugos reikalavimai

71. Neatidarinėti elektros įrengimų, kompiuterinės technikos skydelių, durelių, dangčių.

72. Neliesti drėgnomis rankomis jungiklių, elektros šakučių lizdų.

73. Nepalikti be priežiūros įjungtų elektros prietaisų.

74. Nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (centrinio šildymo radiatorių, vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, nes esant pažeistai izoliacijai, nesusidarytų grandinė elektros srovei tekėti žmogaus kūnu.

75. Eksploatuojant elektros įrenginius draudžiama:

75.1. naudotis netvarkingais elektros šakučių lizdais, kištukais, jungikliais bei kita elektros instaliacijos įranga;

75.2. į buitinio naudojimo elektros šakučių lizdus jungti elektros prietaisus, viršijant instaliacinį galingumą bei naudoti šviestuvus su nuimtais apsauginiais gaubtais.

76. Elektros prietaisus išjungti šiais avariniais atvejais:

76.1. pajutus elektros srovės poveikį ar nutrūkus elektros energijos tiekimui;

76.2. pažeidus laidų izoliaciją arba kai jaučiamas charakteringas degančios izoliacijos kvapas, pasirodo dūmai, kilus gaisrui;

76.3. pastebėjus padidėjusį triukšmą ar vibraciją

IX. Gaisrinės saugos reikalavimai

77. Vengti veiksmų, sudarančių sąlygas kilti gaisrui.

78. Rūkyti ikimokyklinio ugdymo skyriaus patalpose ir teritorijoje draudžiama.

79. Pastebėjus darbo metu kompiuterinės technikos, spausdintuvo gedimus, netvarkingus kabelius, elektros kištukinius lizdus, nutraukti darbą ir skubiai pranešti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui.

80. Kilus gaisrui nedelsiant išjungti elektros prietaisus iš elektros tinklo, iškviesti ugniagesius pagalbos telefonu 112.

81. Pradėti gesinti gaisrą turimomis priemonėmis, informuoti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją apie gaisrą.

X. Veiksmai avariniais (ypatingais) atvejais

82. Įvykus avarijai (liejasi vanduo per sugedusį vandens uždarymo čiaupą ar vandentiekio vamzdį, jaučiamas dujų kvapas, dinga elektros energija ir kt.) reikia tuoj pat nutraukti darbą, pranešti apie įvykį ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui.

83. Įvykus nelaimingam atsitikimui, nedelsiant suteikti pirmąją medicinos pagalbą sau ar kitiems nukentėjusiems ir pranešti apie įvykį ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui.

84. Darbo metu susižeidus nors ir nelabai sunkiai, įvykio negalima nuslėpti, apie jį reikia pranešti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui.

85. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius pagalbos telefonu 112, pranešti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui ir gesinti gaisro židinį turimomis priemonėmis.

86. Ištikus nelaimingam atsitikimui pakeliui į darbą arba iš darbo, reikia pačiam ar per kitus asmenis pranešti apie įvykį ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėjui ir nurodyti įvykio aplinkybes bei pasekmes.

XI. Veiksmai baigus darbą

87. Sutvarkyti darbo vietą, surinkti valymo inventorių, naudotas individualiosios saugos priemones ir padėti į jų saugojimo vietą.

88. Nusivilkti darbo drabužius, nusiauti darbo avalynę, atlikti asmeninės higienos procedūras.

89. Uždaryti išvalytų patalpų langus, užrakinti duris, raktus padėti į jų saugojimo vietą.

90. Išjungti elektros prietaisus, jei jie neįjungti specialiaame režime.

91. Apie visus darbo metu pastebėtus trūkumus informuoti ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėją ar jo įgaliotą asmenį.

Instrukciją parengė :

Ikimokyklinio ugdymo skyriaus vedėja

Laimutė Garalienė

Susipažinau:

Pagalbinis darbininkas

(parašas)

(vardas, pavardė)